

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ  
КУЛЬТУРИ ІМ. ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»**

Вченою радою  
ЛДУФК ім. І.Боберського  
Протокол № 6 від 10.12.2019р.



Голова Вченої ради  
проф. Є.Н.Пристапа

«11» грудня 2019 р.

**ПОЛОЖЕННЯ  
ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ  
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ, АСПІРАНТАМИ  
ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ  
ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ФІЗИЧНОЇ  
КУЛЬТУРИ ІМ.І.БОБЕРСЬКОГО**

**ЛЬВІВ-2019**

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Львівського державного університету фізичної культури ім. І.Боберського (далі - Положення) закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування викладачів та студентів Львівського державного університету фізичної культури ім. І.Боберського (далі – Університету), регламентує порядок перевірки наукових робіт працівників та представників інших організацій, а також кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр», які навчаються в Університеті, навчальних та навчально-методичних робіт його викладачів на дотримання академічної доброчесності та заходи попередження плагіату;

1.2 Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Університету і застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та внутрішньо-університетській нормативній базі.

1.3. Положення розроблено на основі Конституції України, Рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Статуту та Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету та інших нормативно-правових актів.

## 2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ, СКОРОЧЕННЯ ТА АБРЕВІАТУРИ

**Здобувачі освіти** - студенти, слухачі, стажисти, аспіранти, докторанти, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою в Університеті.

**Корупція** – використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі.

**Цитата** - порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

**Унікальність твору (роботи, матеріалу)** - співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

**Учасники освітньо-наукового процесу** - це здобувачі освіти, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники; інші особи, залучені до освітньо-наукового процесу у порядку, що встановлюється Університетом.

### **3. ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

**Академічна доброчесність** - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

Чесність, гідність, добросовісність і справедливість, повага і довіра, рівноправність і толерантність, відповідальність та культура поведінки, професійна компетентність та недискримінаційність є безумовними та основоположними принципами взаємовідносин учасників освітнього.

**Принцип справедливості, рівноправності та недискримінаційності** – усі учасники освітньо-наукового процесу визнають та поважають особистість кожної людини, незалежно від її соціального, наукового чи громадського статусу, віку, статі, расової чи етнічної приналежності, є рівними в своїх правах та діють справедливо в рамках норм поведінки, прийнятих в суспільстві.

**Принцип чесності, гідності і добросовісності** - у своїй діяльності всі учасники освітньо-наукового процесу прагнуть до знань, обізнаності та кращих практик чесної поведінки, гідного поводження в суспільстві та добросовісного дотримання вимог законів, внутрішніх організаційно-розпорядчих актів,

процедур та стандартів якості, відповідають за результати своєї діяльності, добросовісно виконуючи взяті на себе зобов'язання, що сприяє прозорості, підзвітності та вільному вираженню поглядів.

**Принцип поваги, довіри та толерантності** – усі учасники освітньо-наукового процесу в основу своїх відносин покладають взаємну довіру та повагу до себе, інших, освітнього процесу та досліджень, а також визнають розмаїття та багатоманітність результатів діяльності кожної людини, сприяючи вільному обміну інформацією та ідеями, залучаючи до співпраці, творчості та індивідуального розвитку.

**Принцип компетентності й професіоналізму** – усі учасники освітньо-наукового процесу Університету зобов'язані здійснювати свою діяльність на високому професійному рівні, постійно підвищувати науковий і освітній рівні.

**Культура поведінки здобувачів освіти, викладачів та науковців.** Здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники мають поводитися тактовно, стримано, зберігати самоконтроль і витримку, слідкувати за власним зовнішнім виглядом, уникаючи проявів негативних емоційних реакцій, що принижують його людську честь і гідність, мають бути ввічливими і коректними, дотримуватися норм етикету у кожній окремій життєвій ситуації, уникаючи конфліктів та будь-яких дій, що ображають особистість, ненормативної, нецензурної лексики, грубих і образливих фраз. Науково-педагогічні працівники повинні мати почуття міри і такту, уникати авторитарності та категоричності, погроз, примушення чи насильства.

#### **4. ПОРУШЕННЯМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

**Порушеннями академічної доброчесності** (ст. 42 п. 4 Закону України «Про освіту») та неприйнятним для здобувачів освіти та працівників університету вважають:

**плагіат** - привласнення авторства на запозичений твір науки або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях запозичень без посилання на автора;

**академічний плагіат** - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства під іменем особи, яка не брала участі в їх створенні;

**самоплагіат** - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів, за винятком оприлюднення таких у дисертаційних дослідженнях відповідно до вимог чинного законодавства;

**фабрикація** - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях, наступне використання такої інформації, наукових результатів в академічній роботі;

**фальсифікація** - свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що пов'язані зі здійсненням освітнього процесу чи наукових досліджень, наступне використання такої інформації, наукових результатів у академічній роботі;

**списування** - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

**обман** - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами, написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах, використання схеми прихованих сигналів (звукових, жестових) при виконанні групових контрольних завдань, несамостійне виконання завдань, симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів;

**шахрайство:**

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);

- проходження процедур контролю знань підставними особами;

- придбання або отримання виконаних на замовлення академічних текстів у інших осіб та подання їх як власних результатів навчальної або наукової діяльності;

- підробка підписів у офіційних документах (відомостях, актах, звітах, договорах тощо);

- посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;

- здавання різними особами робіт з однаковим змістом.

**хабарництво** - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги чи неправомірної вигоди в освітньому процесі;

**несанкціонована співпраця** - навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншій особі в здійсненні акту академічної недоброчесності, а також виконання на замовлення або продаж академічних текстів;

**необ'єктивне оцінювання** - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти педагогічними працівниками, невчасне повідомлення про систему оцінювання результатів навчання, відсутність об'єктивних критеріїв оцінювання.

## **5. ПРАВИЛА ТА НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ**

### **5.1. Всі учасники навчально-виховного процесу та працівники повинні:**

- дотримуватися вимог Конституції та законів України, вимог чинного законодавства України, Статуту, Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету, цього Положення, локальних нормативних документів університету, а також умов договору про надання освітніх послуг;

- своєю діяльністю сприяти збереженню, розвитку і популяризації освітніх та наукових традицій Університету, поширенню його позитивного іміджу;

- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно й сумлінно виконувати необхідні навчальні, дослідницькі та робочі завдання;

- дотримуватися моральних норм, високих духовних цінностей та правил етичної поведінки;
- не чинити правопорушень, сприяти попередженню й викоріненню різних видів порушень іншими особами в навчальній, викладацькій, науковій та інших видах діяльності;
- поважати права і свободи людини, честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання;
- дотримуватись в освітньому середовищі мовленнєвої та поведінкової культури;
- не розповсюджувати та запобігати розповсюдженню інформації, яка є неправдивою, такою, що ображає людину або може завдати шкоди репутації Університету;
- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між викладачами і студентами, підтримувати атмосферу довіри, відповідальності та взаємодопомоги в академічному співтоваристві;
- допомагати учасникам освітнього процесу, які опинилися в складних життєвих обставинах, відносяться до соціально незахищених та пільгових категорій;
- шанобливо ставитися до державної символіки та символіки Університету.

## **5.2. Неприйнятним для всіх учасників навчально-виховного процесу та працівників є:**

- порушення норм Конституції України, чинного законодавства України про освіту, а також локальних нормативних документів Університету;
- навмисне перешкоджання навчальній, науковій чи трудовій діяльності учасників навчально-виховного процесу;
- запізнення на роботу або пропуски навчальних занять без поважної причини;
- вживання наркотичних речовин, розпивання алкогольних напоїв та куріння на території Університету;

- пронесення в університет речей, що можуть нашкодити життю та здоров'ю людини;
- прояви різних форм агресії;
- поширення неправдивої та компрометуючої інформації про учасників навчально-виховного процесу чи працівників університету;
- перевищення повноважень під час навчання, трудової діяльності або проведенні наукових досліджень;
- використання службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій чи трудовій діяльності;
- ведення в навчальному закладі політичної, релігійної чи іншої пропаганди;
- завдання шкоди матеріальним цінностям, а також матеріально - технічній базі Університету;
- порушення академічної доброчесності.

**5.3. Кожен здобувач вищої освіти у своїй навчальній діяльності повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності:**

- самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу), сумлінно та вчасно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання (самостійні, модульні, контрольні роботи, ДПА);
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами та переведенням на індивідуальну форму навчання;
- активно займатися самостійною роботою, знаходити інформацію з надійно перевірених джерел, додатково опрацьовувати нову літературу та Інтернет-ресурси, вказані в методичних рекомендаціях викладачів;
- не допускати плагіату у своїх роботах, завжди робити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;



- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права, поважати право інтелектуальної власності, наукові та навчальні здобутки інших;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- дотримуватися правил ділового спілкування у комунікації зі студентами, викладачами та співробітниками;
- поважати думки інших студентів, уміти вести дискусію, аргументовано відстоюючи власну точку зору;
- не принижувати будь-яким чином гідність учасників навчально-виховного процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- не використовувати та запобігати використанню з боку інших студентів службових або родинних зв'язків для отримання нечесної переваги в навчальній діяльності.

**5.4. Кожен науково-педагогічний і педагогічний працівник у своїй діяльності повинен дотримуватися етики ділового спілкування та принципів академічної доброчесності :**

- забезпечувати якість викладання загальноосвітніх предметів та навчальних дисциплін відповідної освітньої програми на високому науково-теоретичному й методичному рівнях;
- сприяти особистісному зростанню, виявленню творчої активності та становленню громадянської позиції студентів;
- постійно підвищувати свій професійний рівень, використовувати новітні педагогічні технології та інформаційно-комунікаційні засоби навчання, актуальні й достовірні джерела інформації;
- керуватися принципами об'єктивності та прозорості під час оцінювання знань і компетентностей студентів;
- виховувати патріотизм, повагу до культурних цінностей української нації, її історико-культурних надбань і традицій;

- не допускати плагіату та робити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- приходити на всі заняття вчасно і не залишати аудиторію передчасно, використовувати ефективно академічний час для досягнення результатів навчання, визначених у робочій програмі навчальної дисципліни;

- ретельно та грамотно складати методичні вказівки й рекомендації до самостійної роботи студентів, надавати вичерпні консультації студентам у відведений для цього час;

- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

- поважати думку кожного здобувача вищої освіти, заохочувати і надавати всім рівні можливості при обговоренні дискусійних питань;

- дотримуватися принципів аполітичності, віротерпимості в освітньому процесі;

- не принижувати будь-яким чином гідність учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;

- дотримуватися норм культури спілкування у процесі комунікації зі здобувачами вищої освіти, педагогічними працівниками, співробітниками та гостями коледжу;

- для запобігання конфлікту інтересів, пов'язаного з неакадемічним характером відносин, уникати двозначних відносин зі студентами, зокрема: прямого чи непрямого отримання подарунків або послуг від студентів в обмін на дії та рішення, що належать до компетенції викладача; обговорення професійних, особистих якостей співробітників чи учасників освітнього процесу;

- здійснювати контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

### **5.5. Дотримання етичних норм у науковій діяльності усіма учасниками освітнього процесу передбачає:**

- сприяти розповсюдженню наукових знань і протидіяти поширенню псевдонаукових теорій, хибних концепцій та уявлень;
- відповідати за наслідки своєї діяльності, протидіяти отриманню результатів, що суперечать принципам академічної доброчесності й можуть завдати шкоди;
- забезпечувати принципову чесність і прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, вважати неприпустимим прояви нечесної поведінки, викривати факти плагіату й інших форм порушень авторського права;
- визнавати міжнародні та національні правові норми щодо авторських прав, обов'язково посилатись на джерела інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- забезпечити чесну й об'єктивну оцінку навчальних і кваліфікаційних робіт;
- визнавати творчий внесок кожного з авторів дослідження, що проводилося колективно, не включати до списку авторів осіб, які не мали відношення до отримання наукових результатів.

### **5.6. Дотримання корпоративної культури усіма учасниками академічної спільноти передбачає:**

- збереження, розвиток і популяризацію освітніх та наукових традицій і цінностей Університету;
- присутність співробітників Університету та здобувачів освіти, які входять до складу колегіальних органів чи органів студентського самоврядування на їх засіданнях;
- ведення здорового способу життя учасників академічної спільноти;
- підтримання культури поведінки, а саме, поважати колег та здобувачів освіти, не допускати запізнь на роботу та на навчання без поважних причин; не клеїти інформаційні листи та оголошення у непризначених для цього місцях; під час проведення загальних заходів (конференцій, засідань, ділових зустрічей,

урочистостей тощо) проявляти повагу і толерантне ставлення до доповідачів, дотримуватися тиші і порядку.

## **6. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ**

6.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні (дипломні роботи (проекти) здобувачів освітнього ступеня «магістр», науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання, а також дистанційні курси. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр;
- рукописи статей, які надходять до редакцій наукових журналів, організацію перевірки яких здійснюють головні редактори наукових журналів;
- дисертаційні роботи і автореферати, організацію перевірки яких здійснює голова спеціалізованої вченої ради.

6.2 Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт, зазначених у п. 6.1, для розгляду кафедрою, редакційною колегією або спеціалізованою вченою радою.

6.2.1 Перевірку науково-методичних праць, рукописів статей, дисертаційних робіт і авторефератів проводять за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів (перелік рекомендується окремою методичною інструкцією) з визначенням унікальності роботи.

6.2.2 Безпосередньо перевірку, зазначених у п. 6.2.1 матеріалів здійснюють відповідальні особи з числа висококваліфікованих науково-педагогічних працівників Університету, що призначаються розпорядженням ректора, проректора або декана факультету. Вищезазначені особи визначають унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду.

6.2.3. Перевірку на академічний плагіат кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня «магістр» здійснює безпосередньо керівник цієї роботи на етапі загальної перевірки. Для перевірки на унікальність подається III та IV розділ кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня «магістр».

Вищезазначені особи при виявленні факту академічного плагіату надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

6.3. Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками у відповідності до пп. 6.2.2, 6.2.3 приймається кафедрами, експертними комісіями спеціалізованих рад, редколегіями журналів на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (стаття, дисертація, кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) та її унікальність.

6.4. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри, експертної комісії, редакційної колегії журналу) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

6.5. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

6.5.1. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

6.5.2. У разі надходження апеляції, за наказом ректора створюється комісія для її розгляду.

6.6. Комісія по фактах академічного плагіату також може створюватися за наказом ректора як з ініціативи співробітників університету, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

6.7. Персональний склад членів комісій формується з досвідчених та авторитетних наукових та науково-педагогічних працівників університету. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є співробітниками університету.

При розгляді апеляцій на результати перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів рівня вищої освіти «магістр» до складу комісії може залучатися представник органу студентського самоврядування.

6.8. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу ректора про її створення, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

## **7. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ**

Попередження плагіату в академічному середовищі Університету здійснюють його організаційно-методичні та наукові підрозділи, шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування;

- розповсюдженні методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;

- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- запровадженні в рамках відповідних дисциплін вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел та правил опису джерел та оформлення цитувань;

- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- ознайомленні здобувачів вищої освіти, аспірантів та науково-педагогічних працівників з цим Положенням.

## **8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

8.1 Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження підписом ректора.

8.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням Вченої ради університету або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.

8.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.